

Bij Open Deur nummer 2, februari 2009

In gesprek over: Kind in de knel

Kinderen doen in hun nog jonge leven soms pijnlijke ervaringen op, bijvoorbeeld doordat hun ouders gaan scheiden of doordat een van hun ouders overlijdt. Of doordat ze eruit liggen op school, gepest worden of nauwelijks aandacht krijgen. Wat kun je eraan doen om dat leed te verzachten? Zodat kinderen ook gewoon kind kunnen blijven zonder een loodzware last met zich mee te hoeven dragen.

‘Bewaar de trouw van je kinderen’

In het interview met familietherapeute Else-Marie van den Eerenbeemt wordt een ideale situatie geschetst hoe ouders na een echtscheiding met elkaar en de kinderen om zouden kunnen gaan. ‘Partners scheiden, maar ouders blijven. Ex-ouders bestaan niet. Je kunt niet zeggen: dat is mijn ex-moeder.’ Helaas is de werkelijkheid soms veel wreder. Maar wanneer je kinderen hun vader of moeder onthoudt, komen kinderen in de knel.

- *Wat zou volgens u een ideale situatie zijn hoe ouders en kinderen na een echtscheiding met elkaar verder zouden kunnen gaan?*
- *Is deze ideale situatie altijd wel mogelijk? Welke factoren kunnen daarbij belemmerend werken?*
- *Kent u voorbeelden van ‘ideale’ situaties na een echtscheiding?*
- *Als u ze niet kent en alleen maar situaties kent die niet zo ideaal zijn, hoe zou dat komen?*
- *Kun je overigens wel spreken van een ideale situatie na een echtscheiding?*

Gezinnen samenstellen

De ervaring van menig gescheiden ouder is dat er in de kerkgemeenschappen meer aandacht is voor weduwen en weduwnaars dan voor mensen die er na een scheiding alleen voorstaan, met kinderen. Het verdriet, de rouwverwerking, het aangetaste geloof en het ‘Jobgevoel’ is voor velen moeilijk voor te stellen. Het zou ook fijn zijn als de uitdaging die samengestelde gezinnen aangaan meer zou worden erkend, en als er niet meelijwekkend gekeken wordt naar die ‘twee gescheiden ouders’, maar men meer kijkt naar de steun die men zou kunnen bieden.

- *Wat doet de kerkgemeenschap in uw dorp/stad wanneer er sprake is van een echtscheiding? Wanneer de kerk niets doet, wat zou ze dan kunnen doen?*
- *Welke aandacht zou er aan kinderen moeten worden gegeven wanneer een gezin uiteenvalt of opnieuw begint?*

Dat hakte erin

Volwassenen hebben het vaak niet in de gaten: wat voor hen een pietluttigheid is die ze weer vergeten, kan voor een kind een ingrijpende ervaring zijn die ze jarenlang onthouden.

- *Hebt u als kind ook een ervaring meegemaakt die er diep inhakte? Wat gebeurde er?*
- *Hoe kijkt u daar nu op terug?*
- *Hoe alert bent u als volwassenen als het om dit soort situaties gaat? Denkt u weleens: dit zou er weleens diep in kunnen hakken bij het kind?*
- *En wat doet u vervolgens? Laat u het erbij of gaat u daarover in gesprek met het kind?*

Rot voor je

Wanneer een van de ouders ongeneeslijk ziek is, breekt er ook voor kinderen een onvoorstelbare situatie aan. Opa's en oma's sterven, evenals konijnen en cavia's. Maar een vader of moeder is er altijd. Die kan niet dood.

Wanneer dat toch lijkt te gaan gebeuren, is er voor de zieke en de partner vaak aandacht en hulp, maar wie doet er iets met de kinderen?

- *Misschien hebt uzelf als kind wel ervaring met een verliessituatie. Was er toen ook aandacht voor uw verdriet als kind?*
- *Waaruit bestond die aandacht toen?*
- *Herkent u bovenstaande omschreven situatie al of niet uit uw directe omgeving?*
- *Wat hebt u of wat hebben anderen toen met de kinderen gedaan?*
- *Bedenk met elkaar een aantal mogelijkheden die je met kinderen zou kunnen doen wanneer een van de ouders ernstig ziek is.*

Gedenken

Het is niet altijd eenvoudig om met verdriet om te gaan. Vaak hebben mensen iets in huis of dragen ze iets bij zich dat aan de overledene herinnert.

- *Wie van de deelnemers heeft een voorwerp (bijvoorbeeld een sieraad of een foto in de portemonnee) bij zich dat herinnert aan een overleden dierbare persoon?*
- *Wat betekent het omdat bij u te dragen?*

Als iemand is overleden maken mensen vaak een gedenkhoekje in huis, met een foto en andere voorwerpen die aan de overledene herinnert.

- *Wie heeft een dergelijk hoekje thuis? Waarom heeft u een zo'n hoekje en wat staat erin?*

- *Wat zou uzelf in een gedenkhoekje willen zetten als u niet een dergelijk hoekje hebt?*
- *Hoe zou je kinderen daarbij kunnen betrekken?*

Afsluiting van de avond

Sluit de avond af door een grote kaars in het midden te zetten en waxinelichtjes in een kring eromheen. Wie dat wil, kan een waxinelichtje aan de grote kaars ontsteken en daarbij de naam noemen van iemand waarvan je weet dat die verdriet heeft, in de knel zit. Ook kan er nog bijgezegd worden waarom het lichtje voor die persoon wordt aangestoken en eventueel een wens voor die persoon.

Bijvoorbeeld: voor Carla omdat haar ouders niet meer bij elkaar wonen wens ik voor haar dat zij van zowel haar vader als haar moeder veel liefde zal blijven ontvangen.

Deze leidraad werd geschreven door Tineke Klei werkzaam als gemeenteadviseur voor de dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk in Nederland in regio Noord.

Contactpersoon voor een gratis abonnement op deze gespreksleidraad is mw. Jos Postma, telefoon (030) 880 1468, e-mail: j.postma@pkn.nl.

Voor een abonnement op *Open Deur, oecumenisch maandblad over vragen van geloven en leven, voor mensen binnen en buiten de kerken* neemt u contact op met Boekencentrum Uitgevers, telefoon (079) 362 86 28, www.open-deur.nl